

Tientje van Lieftinck

Na de Tweede Wereldoorlog stond de Nederlandse samenleving er niet goed voor. Het eerste naoorlogse kabinet (Schermerhorn-Drees) moest hier verandering in aanbrengen. De Nederlandse econoom Pieter Lieftinck was minister van Financiën in dit kabinet.

Door de Duitsers is gedurende de oorlog een enorme hoeveelheid geld in omloop gebracht. Dit doet de economie geen goed. In 1938 was in Nederland gemiddeld ongeveer 2,5 miljard gulden in omloop. In mei 1945 was dit veel meer. Toen was de totale geldhoeveelheid ongeveer 11 miljard gulden.

Waar de Duitsers tijdens de oorlog geconfronteerd waren met geldtekort, zorgden ze er voor dat het bankwezen gewoon nieuw geld beschikbaar stelde. De hoeveelheid geld die in omloop was, was enorm gestegen, terwijl het nationaal inkomen was gedaald. Prijzen in de zwarte handel waren hierdoor enorm gestegen.

Minister Lieftinck wilde daarom een geldsanering doorvoeren. Enkele maanden na de oorlog moesten alle Nederlanders hun geldbiljetten van honderd gulden verplicht inleveren bij de bank.

TIEN HOOFDPUNTEN

1. Op Woensdag 26 September verliest al het thans in omloop zijnde papiergeld zijn geldigheid.
2. Met ingang van dezelfde dag worden alle tegoeden bij banken, spaarbanken en giro-instellingen geblokkeerd.
3. Ieder gezinshoofd zal in staat worden gesteld, vóór 26 September via de distributiedienst per gezinslid een bedrag van f 10.— oud geld tegen nieuw geld in te wisselen.
4. Geen loonbetaling in de inleveringsweek; voor zover nodig vóór die tijd loonvoorschot. Na het einde van de inleveringsweek dubbele weekloonuitbetaling. Maandsalarissen over September worden in de tweede helft van de eerste Octoberweek voldaan.
5. Maximum inleveringsbedrag voor particulieren in de inleveringsweek f 300.— per gezin. Inlevering van grotere bedragen moet vóór die tijd geschieden.
6. Het bankgeheim zal worden opgeheven.
7. Er komt een zware heffing op alle door de buitengewone omstandigheden van de laatste jaren verkregen vermogensvermeerdering, terwijl nog een verdere vermogensheffing ineens in het vooruitzicht is.
8. Algehele registratie van bezit in allerlei vormen.
9. De besteding der ingeleverde geldbedragen zal in de eerste plaats gericht moeten worden op het herstel en op de herwinning van Nederland's plaats in de wereld.
10. Overtredingen zullen zwaar worden gestraft.

Het bedrag werd vervolgens bijgeschreven op een geblokkeerde rekening. In september 1945 moest de rest van al het papiergeld ingeleverd worden en werden alle tegoeden op bank- en girorekeningen geblokkeerd.

Nederlanders wilden in de tussentijd echter toch graag boodschappen kunnen doen. Het ministerie gaf iedere Nederlander daarom een tientje, om de week waarin al het geld werd geregistreerd en vernieuwd te kunnen overbruggen.

Zwart geld werd in deze week uit de omloop gehaald. Het 'overbruggings-tientje' dat Nederlanders ontvingen is de geschiedenis ingegaan als het beroemde 'Tientje van Lieftinck'.